

DŁUGO OCZEKIWANA NOWELIZACJA PRAWA SPÓŁEK – PRAWO HOLDINGOWE I INNE ZMIANY

W dniu 12 kwietnia 2022 r. w Dzienniku Ustaw opublikowana została ustawa z dnia 9 lutego 2022 r. wprowadzająca do Kodeksu spółek handlowych, nieznane dotąd w polskim porządku prawnym, przepisy o grupie spółek (tzw. prawo holdingowe). Ponadto, nowelizacja zawiera także przepisy istotnie rozszerzające kompetencje rad nadzorczych, mające na celu zwiększenie efektywności nadzoru korporacyjnego oraz inne zmiany dotyczące m.in. kadencji członków organów, czy zasad odpowiedzialności członków organów.

Nowe przepisy wejdą w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ich ogłoszenia, tj. 13 października 2022 r.

Poniżej przedstawiamy najważniejsze założenia uchwalonej nowelizacji.

PRAWO HOLDINGOWE

> Grupa spółek

Nowelizacja umożliwi istniejącym holdingom tworzenie tzw. grup spółek, przy spełnieniu określonych wymogów przewidzianych w ustawie.

Od strony formalnej konieczne będzie podjęcie uchwały o uczestnictwie w grupie spółek przez zgromadzenie wspólników (walne zgromadzenie) spółki zależnej lub spółki powiązanej. Jednak dopiero z rejestracją wzmianki o uczestnictwie w grupie spółek w KRS powstanie większość uprawnień i obowiązków z tym związanych.

> Co daje uczestnictwo w grupie spółek – wiążące polecenie i odpowiedzialność

Przed wszystkim nowelizacja przesądza, że spółki uczestniczące w grupie będą mogły, obok interesu własnego, kierować się także interesem grupy, o ile nie zmierza to do pokrzywdzenia wierzycieli lub wspólników (akcjonariuszy) mniejszościowych spółki zależnej.

Spółka dominująca zyskuje nowe narzędzie zarządcze, tzw. wiążące polecenie, które będzie mogła wydawać spółce zależnej należącej do grupy. Adresat polecenia, zarząd spółki zależnej, będzie obowiązany wykonać polecenie. Odmowa będzie możliwa jedynie w ściśle określonych przypadkach. Zarówno wiążące polecenie, jego przyjęcie do wykonania czy odmowa muszą spełniać surowe wymogi formalne, od których zależy ich ważność.

Za szkodę poniesioną przez spółkę zależną w wyniku wykonania wiążącego polecenia odpowiadać będzie spółka dominująca. W stosunku do jednoosobowej spółki zależnej, odpowiedzialność odszkodowawcza spółki dominującej przyjmuje węższy zakres i ogranicza się do sytuacji, w której wykonanie wiążącego polecenia doprowadziło do niewypłacalności spółki zależnej.

W zakresie wskazanym w ustawie **spółka dominująca będzie również odpowiadała wobec wierzycieli spółki zależnej lub wspólników (akcjonariuszy) mniejszościowych spółki zależnej** za określone skutki wykonania przez spółkę zależną wiążącego polecenia.

Członek zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej oraz likwidator spółki zależnej **nie będzie ponosił odpowiedzialności wobec spółki zależnej za szkodę wyrządzoną wykonaniem wiążącego polecenia.**

> **Squeeze out i inne uprawnienia spółki dominującej**

Spółka dominująca będzie mogła wykupić udziały (akcje) wspólników (akcjonariuszy) mniejszościowych spółki zależnej (tzw. *squeeze-out*), nawet wówczas, gdy spółką zależną będzie spółka z o.o. (co stanowi będzie *novum* w porównaniu z dotychczasowym stanem prawnym), czy prosta spółka akcyjna.

Będzie mogła również w każdym czasie przeglądać księgi i dokumenty oraz żądać udzielenia informacji od spółki zależnej należącej do grupy spółek.

Rada nadzorcza spółki dominującej (lub jej zarząd – w przypadku braku rady nadzorczej) będzie co do zasady sprawowała stały nadzór nad realizacją interesu grupy spółek przez spółki zależne należące do grupy spółek.

> **Uprawnienia dla wspólników (akcjonariuszy) mniejszościowych spółki zależnej**

Nowelizacja uprawnia wspólników (akcjonariuszy) mniejszościowych do żądania przymusowego odkupu ich udziałów albo akcji posiadanych w spółce zależnej (tzw. *sell-out*).

Wspólnik albo akcjonariusz mniejszościowy reprezentujący samodzielnie bądź łącznie z innymi wspólnikami (akcjonariuszami) co najmniej jedną dziesiątą kapitału zakładowego, będzie mógł żądać, aby sąd rejestrowy wyznaczył firmę audytorską do zbadania rachunkowości oraz działalności grupy spółek.

WZMOCNIENIE POZYCJI RADY NADZORCZEJ

Kolejna istotna zmiana dotyczy kompetencji rady nadzorczych, które zostały znacznie rozszerzone. Obejmują one w szczególności **uprawnienia do żądania informacji i dokumentów, w tym zwłaszcza informacje, sprawozdania lub wyjaśnienia dotyczące spółek zależnych oraz spółek powiązanych.**

Co istotne, ustawa przewiduje **sankcje karne** w postaci kary grzywny lub ograniczenia wolności w przypadku niewypełnienia obowiązku przekazania informacji lub dokumentów w terminie, w przypadku przekazania informacji lub dokumentów niezgodnych ze stanem faktycznym lub w przypadku zatajenia danych wpływających w istotny sposób na ich treść.

Rada będzie uprawniona do wyboru **doradcy** zewnętrznego, który na koszt spółki dokona badania określonego zagadnienia dotyczącego działalności spółki lub jej stanu majątkowego.

W spółce akcyjnej Rada Nadzorcza zyska jeszcze jedną dodatkową kompetencję - będzie wyrażała **zgody na transakcje ze spółkami, z którymi spółka pozostaje w stosunku zależności lub powiązania**, jeśli przekroczą one 10% sumy aktywów spółki w okresie roku obrotowego (dla transakcji z tą samą spółką).

Wraz z nowymi uprawnieniami Rada Nadzorcza będzie miała także rozszerzone obowiązki sprawozdawcze.

Wzmocnienie **Rady Nadzorczej wiąże się ze zwiększonymi obowiązkami informacyjnymi dla Zarządu, jednak tylko w spółce akcyjnej.** Zarząd takiej spółki będzie zobowiązany do udzielania radzie nadzorczej, bez wezwania, szczegółowych informacji dotyczących szeregu spraw spółki, w tym dotyczących istotnych transakcji, uchwał podejmowanych przez zarząd, zmiany sytuacji spółki.

POZOSTAŁE ZMIANY

- > **Wprowadzenie zasady biznesowej oceny sytuacji (tzw. *business judgement rule*)** dla członków organów spółki z o.o. i spółki akcyjnej - zasada ta opiera się na braku odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną spółce wskutek decyzji, które okazały się błędne, o ile były one podejmowane w granicach uzasadnionego ryzyka biznesowego oraz w oparciu o adekwatne do okoliczności informacje, opinie i analizy.
- > **Kadencja członków organów spółki z o.o. i spółki akcyjnej będzie obliczana w pełnych latach obrotowych** (o ile umowa albo statut spółki nie będzie stanowił inaczej),
- > **Kodyfikacja obowiązku lojalności członków organów spółki z o.o. i spółki akcyjnej.**

WEJŚCIE W ŻYCIE

Projekt przewiduje 6 miesięczne *vacatio legis*, co pozwoli na ew. dostosowania treści umów (statutów) spółek do nowego stanu prawnego. Data wejścia nowych przepisów w życie to 13 października 2022 r.

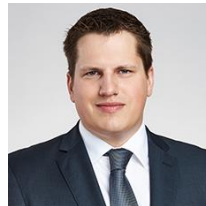
W przypadku pytań związanych z przedstawionymi zagadnieniami prosimy o kontakt z naszymi prawnikami z zespołu prawa spółek i ładu korporacyjnego:

Anna Wojciechowska
radca prawny, partner
anna.wojciechowska@wkb.pl

Anna Fennig
advokat
anna.fennig@wkb.pl

Krzysztof Wawrzyniak
advokat
krzysztof.wawrzyniak@wkb.pl

Igor Socha
advokat
igor.socha@wkb.pl

Podstawa prawna:

Ustawa z dnia 9 lutego 2022 r. o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw.